

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

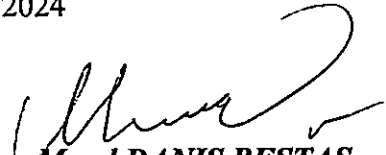
Sayı : 9966

Tarih : 10.01.2025

10/2271

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

10 Ocak Çalışan Gazeteciler günü vesilesiyle basın-yayın organlarına getirilen kısıtlamalar ve beraberinde gelen gazetecilerin yaptıkları haberler nedeniyle cezaevine konulmaları yahut hedef haline getirilerek mesleklerini yürütemez halde olmalarının, Anayasal güvence altına olan “haber alma hakkı”na olan etkileri ile birlikte araştırılmasına ilişkin Anayasa’nın 98. ve İçtüzüğü’nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 10.01.2024

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Erzurum Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye uzunca bir süredir basın-yayın özgürlüğünün ihlali, tutuklu gazeteciler, kapatılan yayın organları ve sosyal medyaya dönemsel olarak getirilen kısıtlamalar nedeniyle dünya gündeminde de yer almaktadır. Kuşkusuz Türkiye basın-yayın özgürlüğü bakımından her daim otosansür mekanizmalarının işletildiği bir geçmişe sahip olup mevcut iktidar döneminde bu baskı ortamı geçmişle kıyas edildiği vakit, hiç olmadığı bir biçimde artmış ve adeta ikinci bir istibdat döneminin varlığından söz edilir olmuştur.

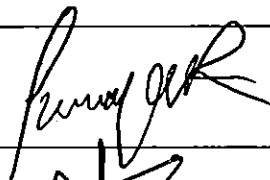
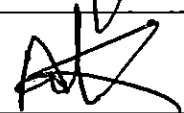
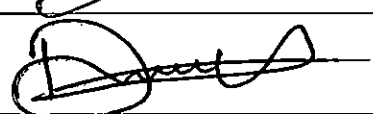
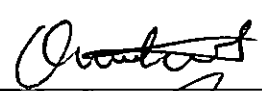
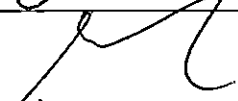
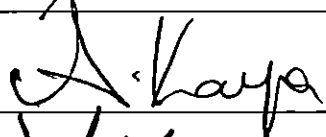
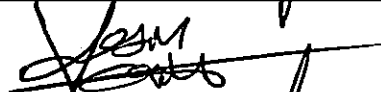
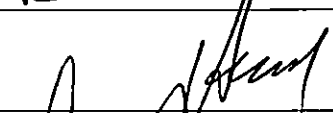
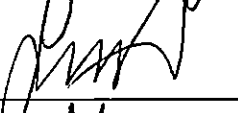
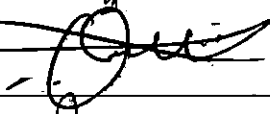
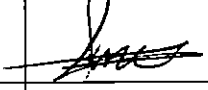
Türkiye'ye özgü bir gün olan Çalışan Gazeteciler günü ilkin 1961-1971 yılları arasında "Çalışan Gazeteciler Bayramı" adıyla kutlanmış; 1971 yılından sonra ise 10 Ocak Çalışan Gazeteciler Günü" olarak değiştirilmiştir. Gazetecilerin iş güvencesi, yazılı sözleşme, yasal ve sosyal hakları için başlattıkları mücadele ile elde ettikleri kazanımlara ilişkin olarak kutlanan bu günün, pek çok açıdan gazetecilik mesleğinin Türkiye'deki seyrinde bir dönüm noktası olduğu tartışmasızdır. Ancak günümüzde gazetecilerin cezaevine konulduğu, işsiz bırakıldığı, sarı basın kartlarının elinden alındığı sancılı bir süreç hakimdir. Gazetecilerin ve basın-yayın çalışanlarının elde ettikleri kazanımları yok sayan bu zihniyet muhalif haber yapan gazetecilere neredeyse hayat hakkı tanımamaktadır. İktidar mensupları cezaevinde bulunan gazeteci sayısını verirken dahi meseleyi kriminalize etmekte, ellerinden sarı basın kartı alınmış olan meslek mensuplarını gazeteci olarak görmediklerimi her fırsatta bir refleks olarak dile getirmektedirler.

Elbette basın mensuplarına yönelik müdahaleler çeşitli biçimlerde kendisini göstermekteydi ancak, mevcut iktidar tarafından yapılan çeşitli manevralar ciddi kırımlara yol açmıştır. 2004 yılında bir gazetecinin Ulaştırma Bakanının istifa edip etmeyeceğine yönelik sorusuna dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından "sen hangi gazeteden sin" şeklindeki sorusu bir milat olarak görülmektedir. Yine ana akım medya organlarından olan Doğan Medya Grubu'nun, Demirören grubuna devri, üstelik bu devrin Ziraat Bankası destekli devlet jesti şeklinde gerçekleşmiş olması, haberciliğin hatta anayasal koruma altında olan haber alma hakkının yok edildiğine dair önemli bir dönüm noktası olmuştur. Halihazırda Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın ana akım medya, sosyal medya gibi alanlarda aralıksız faaliyet yürüttüğü, dezenformasyonla mücadele adı altında pek çok habere erişimin engellendiği, adeta distopik bir düzlem içerisinde bulunduğu şüphe götürmemektedir.

Sınır Tanımayan Gazeteciler (RSF) örgütünün 180 ülkeli 2024 Dünya Basın Özgürlüğü Endeksi'nde Türkiye, 158. sırada yer almaktadır. Terörle Mücadele Kanunu ve Türk Ceza Kanunu'nu ile gazetecilere suç isnadı ve mesleğin kriminalize edilmesi rutin birer uygulama halini almış durumdadır. Son iki yıldır "yanıltıcı bilgi yayma" yani "dezenformasyon" gerekçesiyle gazeteciler hedef alınırken, "etki ajanlığı" düzenlemesi ile çok daha geniş bir haber alma ağının hedef haline getirildiğini söylemek mümkündür. Sadece son 3 ay içerisinde 31 gazetecinin gözaltına alındığı, daha fazlasının gözaltı

tehdidi ile susturulmak istendiği bir durum söz konusudur. Yine Cihan Bilgin ile Nazım Daştan'ın, hedef alınarak katledildikleri ve hala cenazelerinin teslim edilmemesi durumu kaygı ile karşılanmıştır. Bu tür uygulamalar yetmiyormuşçasına, Mezopotamya Haber Ajansı, Jinnews, Yeni Yaşam gibi platformlara erişim engeli getirilmiş olması da halktan nelerin gizlendiğine dair bir başka önemli alana dikkat çekmektedir.

Basın özgürlüğüne getirilen sınırlamaların hukuk normlarının dışına çıkmış olduğu açıktır. Basın özgürlüğüne getirilen sınırlamaların iyi tahlil edilmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi gerekli olup basın özgürlüğü ve halkın haber alma hakkının kısıtlanmasına dair gelişmelerin ele alınması ve oluşacak zararların bir an evvel telafi edilmesi için bir meclis araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PAZUK (HAKKARİ)		
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	YILMAZ HUN	IĞDIR	
15	ZEYNEP ODUNCU	BATMAN	
16	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
17	ÖZGÜR BARTIN	HAKKARİ	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZELİ İLMEZ	SIRNAK	